פ' פרה

א. עס שטייט אין ירושלמי[1]: „בדין הוא שתקדים החודש לפרה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה, ולמה פרה קודמת שהיא טהרתן של כל ישראל". דאָס הייסט, אז פריער לייענט מען פרשת פרה „להזהיר את ישראל לטהר, שיעשו פסחיהן בטהרה"[2], און דערנאָך — פרשת החודש, „ששם פרשת הפסח"[2].

פון לשון הירושלמי „שהיא טהרתן של כל[3] ישראל" איז מוכח, אז די טהרה פון פרה אדומה איז נוגע צו אַלע אידן. אַזוי איז אויך מובן פון דעם תוכן הענין דאָרט, אז מ'האָט מתקן געווען אז מ'זאָל לייענען פ' פרה — וואָס די תקנת הקריאה איז פאַר אַלע אידן — פריער פון פ' החודש (כאָטש אז „בדין הוא שתקדים החודש לפרה"), מצד דעם טעם „שהיא (פרה) טהרתן של כל ישראל".

וצריך ביאור נוסף והמתקת הענין: אז מען דאַרף זיך מטהר זיין פון טומאת מת איידער מ'ברענגט דעם קרבן פסח, איז נוגע נאָר צו די וואָס זיינען טמאי מת, אָבער ניט צו „כל ישראל"; ואדרבה — ווען רוב אידן זיינען טמאי מתים, דאַרף מען ניט אָנקומען צו פרה (וטהרתן של ישראל) אז זיי זאָלן קענען ברענגען דעם קרבן פסח, ווייל אָ ציבור[4] ברענגט דעם קרבן פסח (אויך[5]) בטומאה — היינט פאַרוואָס דאַרפן אַלע אידן (וואָס נמשכין נאָכ'ן רוב, ניט נאָכ'ן מיעוט) מקדים זיין (קריאת פ') „פרה" פאַר „החודש" מצד דעם וואָס „היא טהרתן של כל ישראל"[6], און ניט החודש פריער פאַר פרה (ווי עס דאַרף זיין „בדין")?

מוז מען זאָגן (בפנימיות הענינים), אז דאָס וואָס פרה איז „טהרתן של כל ישראל" מיינט ניט נאָר די טהרה כפשוטה (פון טומאת מת בפשטות), נאָר אַזאַ טהרה וואָס „כל ישראל" דאַרפן אַנקומען צו איר, אין וואָס פאַר אָ מצב זיי זאָלן נאָר זיין, און דאָס דוקא גרייט זיי צו צום ענין פון „החודש" (ופסח).

ב. וועט מען דאָס פאַרשטיין בהקדים, אז מען געפינט אָ חידוש אין דער מצוה פון פרה אדומה:

דער רמב"ם זאָגט אין ספר המצות[7], אז די מצוה פון פרה אדומה איז — „לעשות פרה אדומה כדי שיהי' אפרה מזומן למי[8] שיצטרך אליו לטהרת

---

1) מגילה פ"ג ה"ה. הובא בר"ף ורש"י למגילה כט, א. ועוד.

2) פרש"י מגילה שם ד"ה פרה אדומה וד"ה ברביעית. וראה ס' הפרדס לרש"י „סדר פרשיות".

3) בר"ף ורש"י שם (וכן בקה"ע ופני משה לירושלמי שם) ועוד — ליתא תיבת „כל". אבל בדפוסי ירושלמי לפנינו הוא כבפנים. — והעיקר: השאלה שבפנים היא בתוכן הענין, ולאו דוקא בדיוק הל' „כל", כדלקמן.

4) פסחים סו, סע"ב ואילך. שם עט, א ואילך. רמב"ם הל' קרבן פסח רפ"ז.

5) אע"פ שגם אז צריך להשתדל שיעשו בטהרה (כמו בנדו"ד שפרה נקראת קודם ר"ח שדי זמן להטהר) ובפרט למ"ד שטומאה הודחה בצבור (פסחים עז, א. יומא ו, ב. וש"נ).

6) בס' הפרדס שם מקשר זה דפרה קודמת מפני שהיא טהרתן של ישראל עם הא דחייב אדם לטהר את עצמו ברגל (ר"ה טז, ב) — אבל בפשטות, הענין דטהרתן של ישראל דפ' פרה הוא (לא ענין הטהרה (ברגל) בכלל, כ"א) רק טהרה מטומאת מת (וגם: החיוב לטהר עצמו ברגל אינו שייך לפסח דוקא). וראה לקמן בפנים סעיף ב' ובהערה 12. וראה לקו"ש חל"ו ע' 207 ואילך.

7) מ"ע קיג.

8) בתרגום העליר וקאפח שינויים בלשון (ולא

טומאת מת", אז די תכלית המצוה באַ־שטייט ניט (נאָר) אין נוצן דעם אפר בשעת הצורך — וועו אַ איד וועלט טמא מת און דאַרף האָבן די טהרה באפרה — נאָר דער אפר הפרה דאַרף זיין מלכתחילה גרייט פאַר יעדן וואָס וועט עס דאַרפן, אז צו יעדער צייט וואָס אַ איד וועט זיך נויטיקן אין דער טהרה זאָל ער באַלד קענען זיך מטהר זיין מיטן אפר הפרה.

און דער רמב"ם ברענגט דערויף דעם פסוק[9] „והיתה לעדת בני ישראל למש־מרת[10]". וואָס דער פירוש הפשוט איז, אז דער אפר הפרה דאַרף זיין גרייט, משומר, פאַר יעדן פון „עדת בני ישראל", כל ישראל — אפשר וועט ער דאַרפן אַנקומען צו דער טהרה באפר הפרה.

דער חידוש אין דעם איז נאָך מער: אויף אַ טמא מת איז ניטאָ קיין חיוב (דאורייתא) ער זאָל זיך מטהר זיין; אפילו קודם הרגל, וועו ס'איז דאָ דער חיוב „לטהר את עצמו ברגל"[11], איז (נוסף לזה אז אין דעם איז דאָ אַ שקו"ט[12] צי דאָס איז דאורייתא אַדער דרבנן, איז) דאָס חל נאָר אויף דעם וואָס איז מחוייב בעלי' לרגל; לאפוקי אַנדערע — לדוגמא דעם וואָס האָט ניט קיין קרקע באי' (אַדער דער וואָס גע־פינט זיך אין חו"ל) וואָס ער איז פטור פון עלי' לרגל (און פון קרבן פסח)[13], איז ער אויך ניט מחוייב „לטהר את עצמו ברגל".

קומט אויס, אז דאָס וואָס אפר הפרה דאַרף זיין „מזומן למי שיצטרך אליו לטהרת טומאת מת" איז עס (ניט דוקא פאַר איינעם וואָס די טהרה מטומאתו איז ביי אים אַ חיוב, נאָר אויך) פאַר אזא וואָס זיין טהרה איז תלוי' ברצונו, און וועו ער וועלט נתעורר ברצון לטהר עצמו[14] — מוז (אויך) פאַר אים זיין מזומן דער אפר הפרה, אז ער זאָל זיך קענען מטהר זיין גלייך וועו ער ווייל.

ג. דער ענין איז אויך מודגש אין לשון הרס"ג (אין זיין ספר המצות[15]), וואו ער שרייבט, אז די מצוה פון פרה אדומה איז — „ופרה למשמרת בתדר", אז דער אפר הפרה דאַרף זיין גרייט בתדר (— שטענדיק).

עס זיינען דאָ אחרונים[16] וואָס ווילן מדייק זיין פון לשון הרס"ג „ופרה למש־מרת בתדר", אז ער מיינט דערמיט (ניט דעם חלק האפר ש„היו ישראל מזין הימנו"[17], נאָר) דעם חלק האפר וואָס „נותן בחיל"[18]. ווייל דוקא אויף דעם

בתוכן הכללי). ובחינוך מצוה שצז (שידוע שבכ"מ העתיק לשון הרמב"ם): לשרוף פרה אדומה להיות אפרה מוכן למי שיצטרך אלי' ומטהרה מטומאת מת. ובמנין המצות בריש ספר היד: לעשות פרה אדומה להיות אפרה מוכן. וראה רמב"ם ספר המדע (ירושלים תשכ"ד) שם בשינויי נוסחאות.

9) חוקת יט, ט.

10) כ"ה בתרגום העליר וקאפח (שהועתקה גם תיבת „למשמרת"). וכ"ה בחינוך שם. וראה ס' המדע הנ"ל בש"ג (שם).

11) ר"ה שם. רמב"ם הל' טומאת אוכלין פט"ז ה"י.

12) ראה משנה למלך לרמב"ם שם (ושם שקו"ט בעיקר בנוגע להאזהרה דמגע נבילה בר' קודם הרגל אם הוא איסור תורה או דרבנן). וראה שד"ח כללים מע' חי"ת כלל מז. ושו"נ.

13) ראה פסחים ח, ב. תוד"ה מאלי' — שם ג, ב. שד"ח שם. וראה בכ"ז הרי"פ פערלא לסהמ"צ רס"ג פרשה מה (קצא, ב).

14) שהרי אין הכוונה ב„למי שיצטרך אליו לטהרת טומאת מת", שצריך ומחוייב בטהרתו, כי"א שצריך להאפר („אליו") בשביל טהרתו. וכדמוכח ג"כ מהגירסא (ראה תרגום העליר וקאפח) „למה שיצטרך".

15) שם.

16) הרי"פ פערלא שם (קצ, ד).

17) לשון התוספתא — פרה ספ"ג. רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג (וראה תוי"ט פרה ספ"ג).

18) פרה שם. רמב"ם שם.

חלק האפר (וואס „נותן בחיל״) שטייט דער לשון „והיתה לעדת בני למשמרת״ (ווי לשון הרס״ג „ופרה למשמרת״) — ווי חז״ל[19] לערנען אפ פון דעם, אז מען דארף באהאלטן א טייל פון דעם אפר פון יעדער פרה „למשמרת״ אין „חיל״.

— וואס לפ״ז קומט אויס, אז מצות פרה אדומה בכללותה איז (לפי דעת הרס״ג) אין דעם חלק האפר — דלכאורה, ווי קען מען זאגן, אז דער עיקר ותכלית המצוה איז (ניט אין דעם חלק האפר וואס מ׳נוצט לטהרת טמאי מתים, נאר) אין דעם חלק האפר וואס בלייבט באהאלטן „למשמרת״ — זיינען זיי מסביר[20], לויט, ווי ס׳איז משמע בכמה מקומות, אז מען פלעגט נעמען פון דעם אפר וואס איז געלעגן בחיל אויף צו מזה זיין אויף דעם כהן גדול פאר יום הכיפורים [ועד״ז — ווען דער כהן גדול האט שורף געווען א נייע פרה אדומה[21]];

און דאס איז עיקר מצותה (פון פרה אדומה) — ווייל ביי ישראלים און אפילו כהנים הדיוטים איז ניטא קיין חיוב אז זיי (אלס א יחיד) מוזן זיך מטהר זיין. דוקא א כהן גדול, וואס נאר ער קען טאן די עבודה פון יום הכיפורים, איז ער מחוייב בהזאת האפר (פאר יוהכ״פ) כדי ער זאל קענען טאן די עבודה; קומט אויס, אז הכרח מצותה פון אפר הפרה איז בחלק האפר וואס איז ניתן בחיל — „למשמרת״.

אבער דער פירוש אין דברי הרס״ג איז — צע״ג. וואס

נוסף אויף דעם, אז לפי׳ הנ״ל זיינען די ווערטער „ופרה למשמרת בתדר״ בלויז א סימן צו וויסן מיט וועלכן חלק האפר איז מצותו מוכרחת — אבער זיי זאגן ניט ארויס דעם תוכן המצוה,

וואס דעם חלק) אפילו אין דעם) וואס דער אפר איז „למשמרת בתדר״, נאר) אין דער הזי׳ על הכה״ג [און וואס איז נאר לעתים רחוקות: עטלעכע מאל פאר יום כיפור (— אחת בשנה), און ווען מ׳מאכט א נייע פרה אדומה, וואס מימות משה רבינו איז דאס געווען בלויז אכט מאל[22]],

עס איז דאך א מ״ע אויף כלל הכהנים צו טאן די עבודה בבית המקדש בכל יום ויום, און ווען דער יחיד טוט עס איז ער מקיים די מ״ע, וכהנים זריזין הן[23] און היו רציץ[24] צו דער עבודה ביז צו מסנ״פ, ובמילא איז די טהרה פון פרה אדומה אן ענין הכרחי בא זיי — היינט פארוואס זאל עיקר המצוה פון פרה אדומה זיין אין דעם חלק האפר הניתן בחיל פון וועלכן מ׳איז מזה (בלויז) אויף דעם כהן גדול?

ד. דערפאר איז מסתבר לומר, אז אדרבה — כוונת הרס״ג מיט „ופרה למשמרת בתדר״ איז כדברי הרמב״ם הנ״ל, אז עיקר מצות הפרה איז, אז דער אפר הפרה זאל שטענדיק זיין גרייט „למי שיצטרך אליו לטהרת טומאת מת״ — „למשמרת בתדר״[25].

ס׳איז קיין קשיא ניט פון דעם וואס הרס״ג נוצט דעם לשון „למשמרת״

19) תוספתא ורמב״ם שם. פרש״י חוקת יט, ט.
20) הריי״פ פערלא שם (קצא, א ואילך), וש״נ.
21) להדיעה שצ״ל בכה״ג דוקא (ראה הריי״פ פערלא שם, וש״נ).
22) פרה פ״ג מ״ה. רמב״ם הל׳ פרה אדומה שם.
23) שבת כ, א. וש״נ.
24) תמיד כח, א. משנה יומא רפ״ב (ושם כג, א).
25) ועפ״ז יומתק זה שאין הרס״ג כותב „למשמרת בחיל״.

(וואָס לפי דרשת חז"ל וועלט דערמיט געמיינט דער חלק האפר הניתן בחיל, כנ"ל) — ווייל זיין כוונה איז דעם לשון איז (ניט ע"פ דרשת חז"ל הנ"ל, נאָר) לפי פשוטו של מקרא, אַז „והיתה לעדת בנ"י למשמרת" מיינט (אויך, אַדער גאָר בעיקר) דעם כללות האפר[26] וואָס מען דאַרף האַלטן גרייט „למי שיצטרך אליו",

ובפרט אַז „שיצטרך" איז דאָך אויך כולל דעם כה"ג בזמנים הנ"ל;

און ווי ס'איז מוכח פון דעם, וואָס אויך דער רמב"ם ברענגט אַ ראי' אויף דעם ענין — אַז די מצוה פון פרה אדומה איז „שיהי' אפרה מזומן" — פון דעם פסוק „והיתה לעדת בנ"י למשמרת",

ווייל אויך דער חלק האפר וואָס „ישראל מזין הימנו" איז נכלל אין „והיתה גו' למשמרת" — „מזומן למי שיצטרך אליו".

מען דאַרף אָבער פאַרשטיין: פאַר־וואָס איז טאָקע דער ענין פון אפר הפרה אַזוי נוגע, ביז אַז מען איז מדגיש, אַז עס איז ניט געגנוג מען זאָל האָבן דעם אפר בשעת הצורך, נאָר ער דאַרף זיין „למשמרת בתדר" — שטענדיק גרייט — „למי שיצטרך אליו"?

ה. יעדער זאָך אין גשמיות, ווערט נמשך ונשתלשל פון ענינו ברוחניות[27].

---

26) אף שגם רש"י בפירושו עה"ת עה"פ כתב „וזה שבחיל נתון למשמרת מגזה"כ והיתה . . למשמרת" — י"ל שאינו שולל בזה ש„למשמרת" קאי גם על כללות האפר. וראה ראי"ם שם. ואכ"מ.

27) וי"ל שזהו פנימיות תוכן מחז"ל (ב"ר בתחלתה. זח"ב קסא, א־ב) אסתכל באורייתא וברא עלמא. ואדרבא — ידוע מש"כ השל"ה (ראה בהקדמה סוף בית אחרון יד, א) שהתורה מדברת בעליונים ומרמזת בתחתונים.

און אַזוי אויך (וי"ל אַז, אדרבא — על אחת כו"כ) בנוגע תורה ומצות, אַז די פרטים פון יעדער מצוה בגשמיות זיינען אויסגעשטעלט לויט דעם תוכן המצוה ווי די מצוה איז ברוחניות.

ועד"ז בעניננו: דאָס וואָס מצות פרה אדומה איז באופן זה, אַז עס מוז זיין „אפרה מזומן למי שיצטרך אליו", נעמט זיך עס דערפון, וואָס די מצוה פון פרה אדומה בעבודה רוחנית איז אַן ענין וואָס פאַדערט זיך שטענדיק — עס דאַרף זיין „מזומן" לכל אחד ואחד בעבודתו ית'.

דער ביאור אין דעם:

פרה אדומה איז ענינה — תשובה[28]. טומאת מת ברוחניות מיינט[29], דאָס וואָס דורך עוונות ווערט „עוונותיכם היו מבדילים גו'"[30], און אַז ס'איז ניטאָ דער „ואתם הדבקים בה"א"[31] איז אויך ניטאָ, ר"ל, דער „חיים גו'"[31]; און פרה אדומה, דער ענין פון תשובה, איז מטהר דעם אידן און בינדט אים צוריק צו לשרשו ומקורו באלקים חיים.

[וכמאמר חז"ל[32] „תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל" — פרה איז מטהר טומאת מת (תוצאת ענין העוונות) — וואָס (יעדערער פון זיי) נעמט זיך פון חטא העגל, וואָס איז דער ראש ושרש לכל החטאים[33] (נאָך מ"ת)].

---

28) אוה"ת חוקת ריש ע' תשסב. תשעד. תשפז. ס"ע תשצז ואילך. ד"ה וידבר ג' זאת חוקת (הא') תרכ"ט. ועוד. וראה לקו"ת חוקת סא, ריש ע"ד.

29) ראה אוה"ת שם ע' תשפא. לקו"ת שם ג־ד.

30) ישעי' נט, ב.

31) ואתחנן ד, ד. אדר"נ ספל"ד.

32) תנחומא חוקת ח בסופו. פרש"י שם יט, כב. וראה ע"ז כג, ב: פרה דחטאת קרי' רחמנא. וראה אגה"ק סי' כח.

33) ראה תשא לב, לד ובפרש"י שם. וראה זהר (ח"א נב, ב. ח"ב קצג, ב) דע"י חטא העגל חזרה זוהמתן.

וואָס דאָס איז דער ביאור אויף דעם וואָס אין פּרה אדומה געפינט מען צוויי קצוות׳דיקע ענינים: פון איין זייט איז כל עשייתה בחוץ דוקא, חוץ לשלש מחנות[34], ניט ווי קרבנות וואָס זייער מקום מוז זיין דוקא אין „פנים״; ולאידך, דאָרף די הזאה זיין דוקא „נוכח פני אהל מועד״[35] „מתכוין ורואה פתחו של היכל בשעת הזאת הדם״[35] — וואָרום אין תשובה זיינען צוויי קצוות עד״ז:

דער אויפטו פון תשובה איז צו מכפר און מברר זיין דעם „חוץ״ (דאָס וואָס איז חוץ לכל המחנות — לקדושה), זי איז מכפר ומטהר (אויך) זדונות, וואָס זיינען פון ג׳ קליפות הטמאות לגמרי (ניט ווי סתם קרבנות וואָס זיינען מכפּך בלויז אויף שגגות)[36]; און דער כח צו קענען מכפר זיין אויף זדונות (חוץ לכל המחנות) נעמט זיך פון אָ מקום עליון („פנים״) ביותר[37] —

דוקא הקב״ה (שלמעלה מתורה) זאָגט דעם ענטפער ועצה וציווי „יעשה תשובה ויתכפר לו״[38] (משא״כ תורה מצ״ע ומדרגתה איז די עצה „יביא אשם״ וואָס איז מכפר אויף שגגות[39]).

ו. קען מען מיינען, אַז דער ענין אין תשובה איז דוקא פאַר איינעם וואָס כבר חטא ופגם ועבר את הדרך; נאָר ער דאָרף אָנקומען צו פרה הנעשית בחוץ. אָבער וועָן אָ איד פירט זיך אין אָן אופן פון „עשה האלקים את האדם ישר״[40] — בדרך הישר, עבודת הצדיקים — וואָס פאַר אָ שייכות האָט ער צו פרה אדומה?

אמת טאָקע, אַז אויך ער דאָרף אָנקומען צו תשובה, ווי דער אַלטער רבי איז מבאר בכמה מקומות[41], אַז תשובה איז ניט דוקא אויף עבירות און אַז אפילו אָ צדיק דאָרף טאָן תשובה — דאָס איז אָבער (ניט קיין תשובה אויף חטאים כו׳) נאָר עבודת התשובה פון „והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה״[42] — זיך אומקערן לשרשו ומקורו ביז „אל האלקים אשר נתנה״. אָבער וואָס פאַר אָ שייכות האָט ער צו דער תשובה פון פרה אדומה, „מחוץ לשלש מחנות״ — ער געפינט זיך דאָך אין „פנים״!

זאָגט מען דערויף, אַז די מצוה פון פרה אדומה איז — „שיהי׳ אפרה מזומן למי שיצטרך אליו״, עס דאָרף ליגן „למשמרת בתדר״. מען דאָרף אַלעמאָל האָבן ביי זיך אויך די תנועת התשובה פון פרה אדומה — „למשמרת בתדר״ — ווייל (בפשוטו של ענין) „אל[43] תאמין בעצמך״ מען קען קיינמאָל ניט זיין זיכער מיט זיך.

ובפרט לויט דעם כלל, אַז „אין[44] צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא״, עכ״פ „חטא״ מלשון חסרון[45] — עס פעלט, ער האָט ניט געטאָן זיין עבודה כדבעי

34) חוקת יט, ג ובפרש״י (מיומא סח, א).

35) חוקת שם, ד ובפרש״י (מספרי עה״פ).

36) ראה אגה״ק שם. דרך מצותיך קיא, א־ב (וראה ציונים והערות שם).

37) ראה דרמ״צ שם: ענינה כמו הקרבנות הנעשים בפנים ואדרבה נעלית מהם ביותר. וראה לקו״ת חוקת נט, ד ואילך.

38) יל״ש תהלים מזמור כה (רמז תשב). וראה ירושלמי מכות פ״ב ה״ו.

39) ובאשם גזילות כו׳ — הקרבן צ״ל עם (ובהקדמת שב מידיעתו — שבועות כו, ב. ושו״נ) התשובה. התשובה עושה ממזיד שוגג ואו מכפר הקרבן (אוה״ת יו״כ ס״ע א׳תקנז ואילך. דרמ״צ וציונים והערות הנ״ל. וראה לקו״ש ח״ד ע׳ 1152 בהערה. חי״ג ע׳ 76 ואילך. ועוד).

40) קהלת ז, כט.

41) לקו״ת ר״ה ס, ד ואילך. ש״ש סו, ג. ר״פ האזינו. ועוד.

42) קהלת יב, ז.

43) אבות פ״ב מ״ד.

44) קהלת ז, כ.

45) לקו״ת מטות פב, א. ד״ה ע״כ יאמרו תרצ״א (בסה״מ קונטרסים ח״א) פ״א. ובכ״מ.

למיעבד[46] אדער עכ"פ ניט בשלימות — ובמילא דאַרף ער תשובה טאָן אויף דעם חסרון בעבודתו.

און אפילו וועו ביי אים איז אינגאַנצן ניטאָ קיין חטא, און דאָס וואָס דער ענין המיתה קען אויף אים האָבן אַ שליטה, איז עס נאָר „בעטיו של נחש"[47]

— וכידוע פי' האריז"ל[48] אויפן פסוק[49] „ותלית אותו על עץ", אַז וועו איינער (אַ צדיק) האָט ניט קיין חטא (וואָס דאָס איז גורם מיתה) איז „ותלית אותו על עץ": דאַרף מען ביי אים תולה זיין דעם ענין המיתה אויפן חטא עץ הדעת, וואָס האָט געבראַכט מיתה בעולם —

איז דאָך דאָס גופא, וואָס דער חטא עץ הדעת האָט אויף אים אַ ווירקונג, אַ ראי' אַז צו אים האָט אַ שייכות „עטיו של נחש"[50] —

דאַרף ביי אים זיין דער ענין התשובה אויף דעם. וי"ל אַז וועו ער באַוואָרנט ניט דעם „עטיו של נחש" שבו, איז רעכט אַז ער זאָל דערנאָך ווערן אַ יורד ממדריגתו ר"ל.

ועל אחת כו"כ וועו ער איז זיך מתבונן אין דעם מאמר חז"ל[51] „כל דור שאינו (ביהמ"ק) נבנה בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו", און למעליותא — עס איז דאָך אַ פסק דין[52] אַז אַ יחיד וואָס „עשה מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה" —

און ווי באָלד אַז ער זעט אַז מען גע־פינט זיך נאָך אין גלות, ובפרט אין דעם גלות חשך כפול ומכופל בעקבתא דמשיחא (אַ „חוץ" שאין חוצה הימנו), ועדיין לא נושענו — און עס קען דאָך זיין אַז דאָס איז תלוי אין זיין עבודה, כנ"ל[53], און כל זמן עס קומט ניט די גאולה איז ר"ל „כאילו הוא (הדור שהוא יכול „להכריע" אותו) החריבו" — רופט דאָס ביי אים אַרויס תשובה כפשוטה און אין דעם שטאַרקסטן אופן.

ז. קען מען נאָך אַלץ מיינען: אמת טאָקע אַז די תנועה פון תשובה דאַרף ביי אים זיין גרייט — „למשמרת בתדר" — אָבער זייענדיק אַן איש ישר הולך, איז גענוג אַז דאָס זאָל ביי אים זיין נאָר ווי אַן ענין נוסף בעבודתו.

וואָרום ער מצד עצמו האָט ניט קיין שייכות כלל צו ענינים פון „חוץ לשלש מחנות". און דאָס וואָס אויך ער דאַרף האָבן די תשובה פון פרה אדומה איז (דאָך דאָס ניט אַ זאָך וואָס ער האָט גורם געווען, נאָר) מצד „עטיו של נחש", וואָס איז ניט תלוי ברצונו ובבחירתו. וועט ער דאָס טאָקע באַוואָרענען דורך תשובה טאָן אויף דעם — אָבער ניט מאָכן דערפון אַ יסוד בעבודתו — ער מצד עצמו שטייט העכער פון דעם!

זאָגט מען אויף דעם, אַז פרשת פרה איז — „טהרתן של כל ישראל", יעדער איד דאַרף אָנקומען צו דער טהרה פון פרה אדומה; און נאָכמער — דאָס איז דער יסוד פון כללות עבודתו, וואָרום

---

46) כתובות סז, ר"א.

47) שבת נה, ב. ב"ב יז, א.

48) נחל קדומים עה"פ (תצא כא, כב). של"ה שפד, ב. וראה לקו"ש ח"ז ע' 167 ואילך, וש"נ.

49) תצא שם.

50) ראה תו"א ס"פ משפטים: והוא ענין . . ד' מתו בעטיו של נחש שאע"פ שהם צדיקים גמורים מ"מ נשאר בם עדיין איזה שמץ מזוהמת הנחש . . שרואה א"ע ומכיר חסרונו או יודע שזה טוב לו. וראה לקמן בפנים סעיף ז והערה 56. — וראה לקו"ש חכ"ד ע' 134.

51) ירושלמי יומא פ"א ה"א. מדרש תהלים קלז, ז (ומסיים שם: מאי טעמא לפי שלא עשה תשובה).

53) להעיר מבונה ירושלים ספ"ד מתיקונים, שאם הי' צדיק אחד חוזר בתשובה שלימה בדורו הי'

עס דאַרף זיין ביי אים „החודש" (און פסח), און ווי עס שטייט אין מדרש[54], אַז (די חוקה פון פרה אדומה איז גדולה פון חוקת הפסח, ווייל) „אוכלי הפסח צריכין לה" — וואָס אין עבודה רוחנית מיינט דאָס[55]: אוכלי הפסח איז עבודת הצדיקים, און „אוכלי פסח צריכין לפרה כי גם הצדיקים צריכים לעשות תשובה".

אפילו אַ צדיק[56], איז דאָס וואָס ער איז אַ „יש מי שאוהב"[57], און ער האָט בחירה חפשית ביז צו טאָן ח"ו נגד רצון העליון — ווייזט עס דאָך אַז ער איז אַ מציאות, איז ניט אינגאַנצן מיוחד מיט אלקות; קומט אויס, אַז אויך די עבודה פון אַ צדיק איז אין איר אַריינגעמישט אַ מציאות.

און דערפאַר דאַרף אויך אַ צדיק אַנקומען צו דער טהרה פון פרה אדומה, צו „מטהר" זיין זיך פון הרגש מציאותו דורך דער תנועה פון תשובה — די פאַרביטערטקייט אויף דעם וואָס ער איז אַ מציאות און איז ניט אינגאַנצן בטל צו אלקות — און דוקא דורך דער עבודת התשובה ביז לאופן אַז זי איז מבטל זיין מציאות, קען ביי אים דערנאָך זיין „אוכלי הפסח", די עבודה אין אַן אופן פון פסח ודילוג, ביז אַז ער איז דאָס „אוכל" ונעשה „דם ובשר כבשרו"[58].

ח. דאָס איז געדעדט געוואָרן אפילו ביי אַ צדיק. ועל אחת כמה וכמה אַז עס דאַרף זיין די עבודת התשובה פון פרה אדומה ביי בינונים, וואָס ביי זיי זיינען דאָ הרהורי עבירה כו'[59]. ווייל כאָטש אַז „מיד בעלייתו לשם דוחהו בשתי ידים כו'"[59] — איז אַבער דאָס, וואָס עס פאַלן אים אַריין אזעלכע מחשבות, איז אַ באַוויז אַז ער האָט נאָך ניט מקיים געווען די שבועה „תהי צדיק"[60], ובמילא דאַרף ער אויף דעם תשובה טאָן.

ועל אחת כמה וכמה די וואָס זיינען למטה ממדריגת בינוני — דאע"פ אַז „מדת הבינוני היא מדת כל אדם ואחרי' כל אדם ימשוך"[61], איז דאָך אַבער ידוע[62] דער האַרציגער וואונש וכו' „הלואי בינוני" — דאַרף זיין די תשובה וטהרה אויף חטאים כפשוטם, כדי אַז ער זאָל דערנאָך קענען טאָן אין עבודת ה' כדבעי[63].

און דורך עבודת התשובה דפרשת פרה, קומט מען גלייך צו פרשת החודש — ד„אין מפסיקין בין פרה להחודש"[64] — ווייל פרשת החודש איז ענינו „החודש הזה לכם", חודש הגאולה[65]; און דורך דער עבודת התשובה פון פרשת פרה ווערט „ומיד (אַז קיין הפסק) הן נגאלין"[66], „בניסן עתידין ליגאל"[67], בקרוב ממש.

(משיחת ומאמר מוצש"ק פ' פרה תשל"ח, שיחת ש"פ החודש תשכ"ד)

---

54) שמו"ר פי"ט, ב.
55) סד"ה וידבר גו' זאת חוקת הנ"ל.
56) ראה בכ"ז לקו"ש ח"ט ע' 209 ואילך, וש"נ.
57) ראה תניא פל"ה, לו.
58) תניא פ"ה.
59) תניא ספי"ב.
60) ראה שם פי"ד.
61) שם רפי"ד.
62) בית רבי ח"ב פ"ח הערה א' (הב').
63) ראה תניא פי"ז. תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) סי' ז'.
64) ירושלמי מגילה שם.
65) ראה שמו"ר פט"ו, יא. ועוד.
66) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
67) דעת ר"י ר"ה יא, ר"א. וכן סתם בשמו"ר שם. וראה אוה"ת בא ע' רנט. רעא.

*) אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"א ע' פה ואילך. המו"ל.